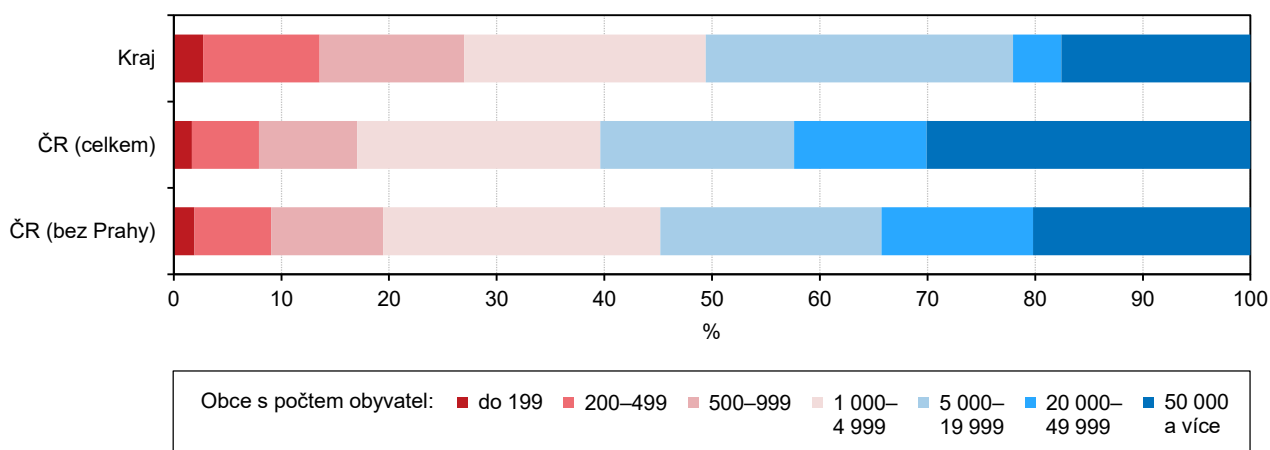

2. Sídlní struktura

Specifikem sídelní struktury Pardubického kraje je nadprůměrné zastoupení obyvatel žijících v menších obcích. Například v obcích s méně než tisíci obyvateli žilo podle výsledků posledního sčítání 27,0 % obyvatelstva kraje, což znamenalo druhou nejvyšší hodnotu mezi kraji (při nejvyšším podílu 34,6 % v Kraji Vysočina a průměrném republikovém podílu 17,0 %). Mimo to bylo v kraji nadprůměrně zastoupeno také obyvatelstvo v obcích s 5 000 až 19 999 obyvateli, ve kterých žilo 28,5 % obyvatelstva Pardubického kraje. Vyšší podíl obyvatel v této velikostní skupině obcí měl pouze sousední Královéhradecký kraj (32,1 %, při celorepublikovém podílu 18,0 %). Naopak ve městech s dvaceti tisíci a více obyvateli uvedlo obvyklý pobyt k rozhodnému okamžiku sčítání (tj. k 26. březnu 2021) pouze 22,1 % obyvatel kraje, což znamenalo druhý nejnižší podíl mezi kraji (nejnižší podíl 15,2 % náležel Středočeskému kraji, přičemž v celé ČR dosáhla tato hodnota 42,4 %).

Graf. 2.1 Velikostní struktura obcí podle počtu obyvatel

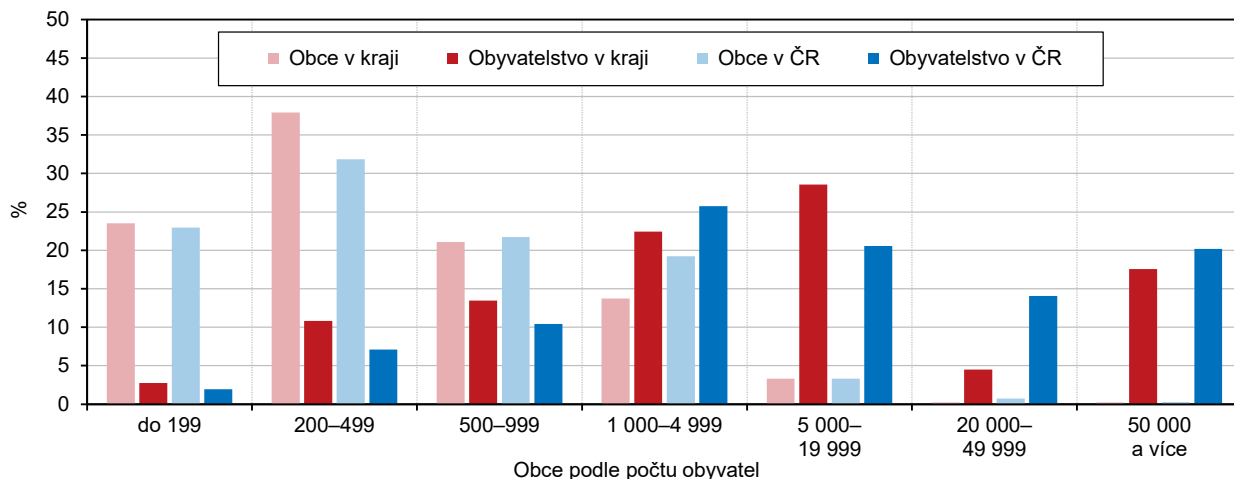
Nad sto tisíc obyvatel nemělo k rozhodnému okamžiku Sčítání lidu 2021 žádné z měst Pardubického kraje, v největším městě kraje v Pardubicích uvedlo obvyklý pobyt 89 619 osob. V rámci předchozích cenzů byly Pardubice stotisícové hodnotě nejbližší při Sčítání lidu 1991, ve kterých mělo v té době hlášen trvalý pobyt 94 610 obyvatel (údaj není plně srovnatelný se Sčítáním lidu 2021, ve kterém se hodnotil obvyklý pobyt, tj. místo, kde osoba obvykle tráví období svého každodenního odpočinku bez ohledu na dočasnou nepřítomnost (například z důvodu rekreace či pobytu ve zdravotnickém zařízení) a kde je členem konkrétní domácnosti).

Tab. 2.1 Sídelní struktura podle velikostních skupin obcí

	Počet obcí	Podíl (%)	Rozloha obcí (km ²)	Podíl (%)	Počet obyvatel	Podíl (%)	Hustota zalidnění (osoby/km ²)
Pardubický kraj	451	100,0	4 519	100,0	510 037	100,0	112,9
v tom obce s počtem obyvatel:							
do 199	106	23,5	443	9,8	13 899	2,7	31,4
200-499	171	37,9	1 217	26,9	55 195	10,8	45,4
500-999	95	21,1	1 127	24,9	68 535	13,4	60,8
1 000-1 999	46	10,2	802	17,7	64 801	12,7	80,8
2 000-4 999	16	3,5	363	8,0	49 526	9,7	136,6
5 000-9 999	10	2,2	268	5,9	78 427	15,4	292,9
10 000-19 999	5	1,1	184	4,1	67 162	13,2	364,7
20 000-49 999	1	0,2	33	0,7	22 873	4,5	688,7
50 000-99 999	1	0,2	83	1,8	89 619	17,6	1 084,3
100 000 a více	-	-	-	-	-	-	-

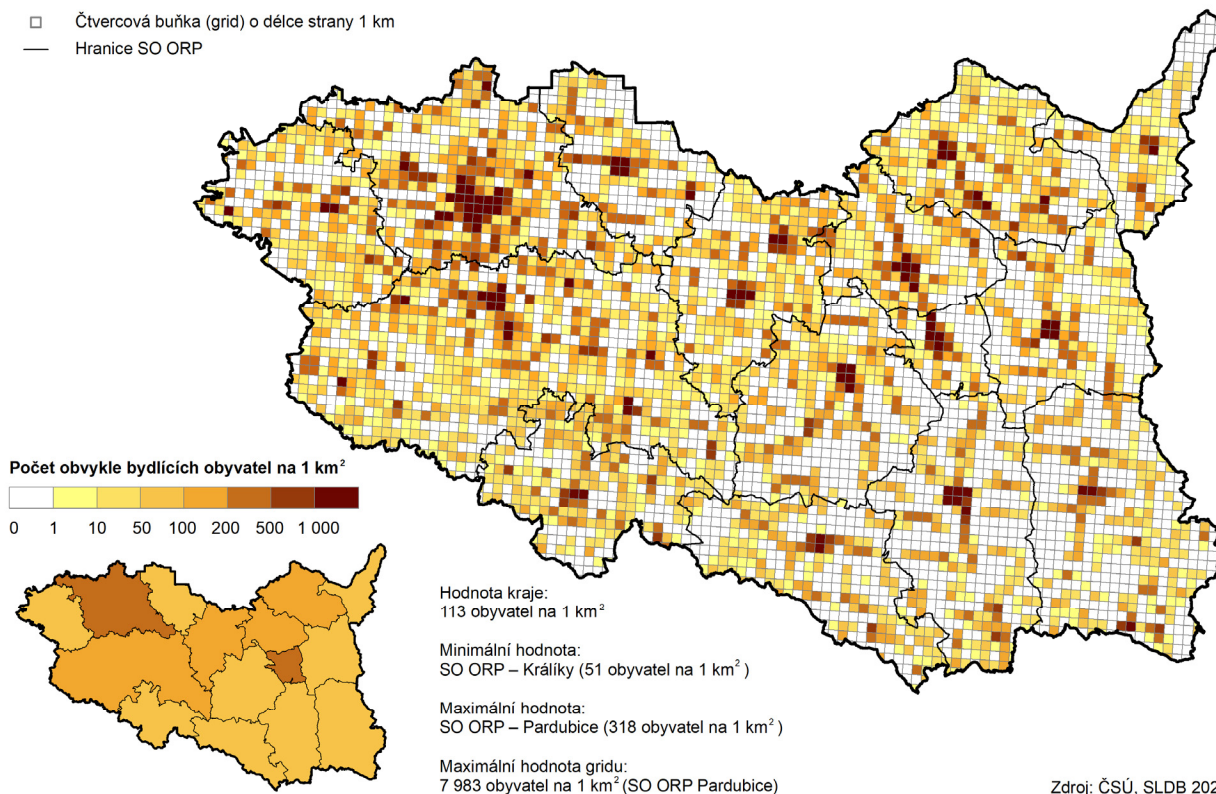
Ve srovnání s předchozím sčítáním se **struktura obcí podle počtu obyvatel** změnila jen velmi nepatrně. V rámci těchto změn se nejvíce zvýšil podíl obyvatel v obcích s 1 000 až 4 999 obyvateli. V těchto obcích žilo k rozhodnému okamžiku Sčítání lidu 2021 celkem 22,4 % obyvatel kraje, respektive 22,6 % obyvatel ČR, což znamenalo ve srovnání se Sčítáním lidu 2011 růst o 0,7 procentního bodu v případě krajské hodnoty a růst o 1,2 procentního bodu v případě celorepublikové hodnoty. Naopak v obcích s pěti tisíci obyvateli a více se podíl obyvatel oproti předchozímu sčítání snížil, v kraji o 1,2 procentního bodu na 51,8 % a celorepublikově o 1,1 procentního bodu na 61,5 %.

Graf. 2.2 Sídlní struktura obcí Pardubického kraje a České republiky (bez Prahy)

Stejně jako na území celé ČR byly i v kraji nejčastěji zastoupeny obce s 200 až 499 obyvateli. Tyto obce tvořily podle výsledků posledního sčítání 37,9 % z celkového počtu 451 obcí kraje, respektive 31,8 % z celkového počtu 6 258 obcí v ČR. Většina obyvatelstva kraje i ČR ovšem obývala větší obce. Více než čtyři pětiny obyvatelstva ČR (83,0 %), respektive necelé tři čtvrtiny obyvatelstva kraje (73,0 %) žily v obcích s tisíci a více obyvateli.

Rozmístění obyvatel a hustota zalidnění v Pardubickém kraji

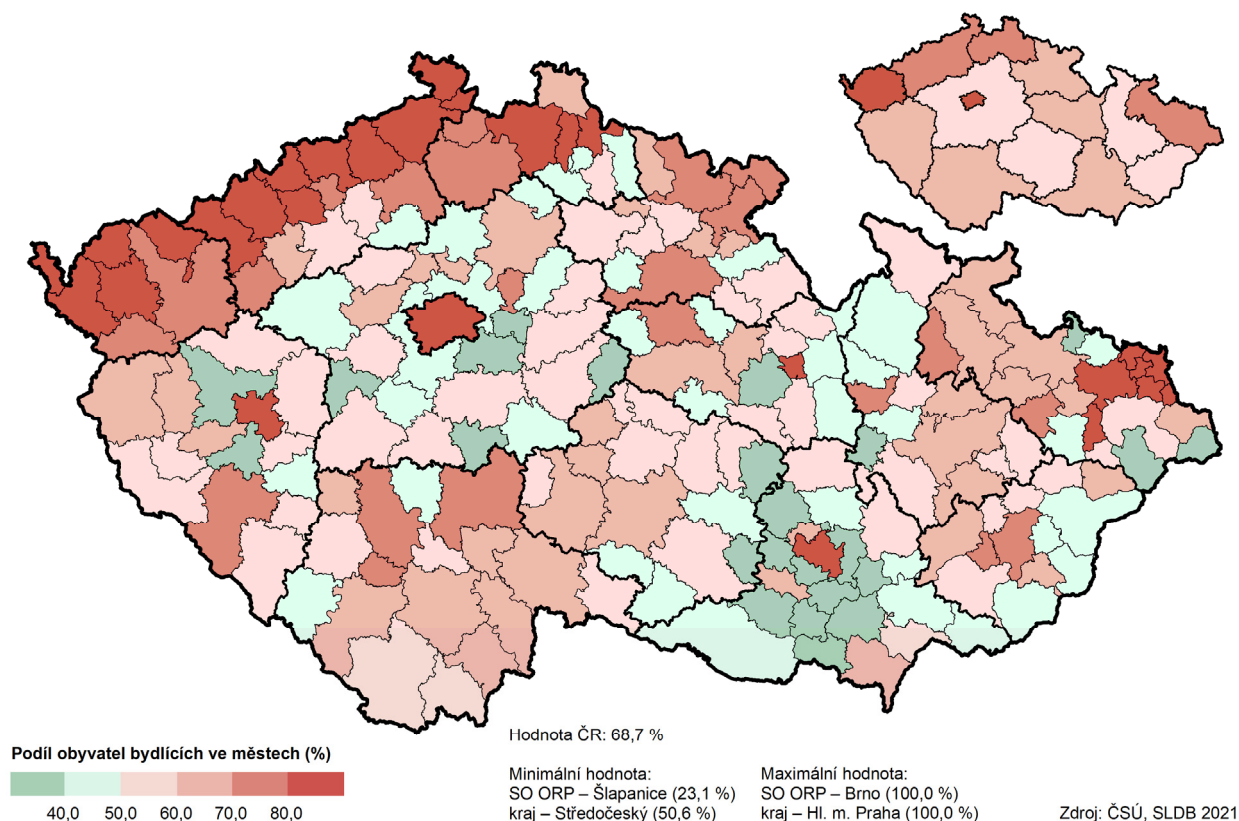

Tab. 2.2 Základní ukazatele sídelní struktury podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Kraj, SO ORP	Počet			Hustota zalidnění (osoby/km ²)	Na 1 obec připadá			Podíl obyvatel žijících (%)	
	obyvatel	obcí			rozloha (km ²)	obyvatel	částí obcí	ve městech	v obci s rozšířenou působností
		celkem	z toho měst						
Pardubický kraj	510 037	451	38	112,9	10,0	1 130,9	2,2	61,4	47,5
Česká Třebová	17 363	5	1	217,8	15,9	3 472,6	2,0	85,6	85,6
Hlinsko	20 406	22	1	82,7	11,2	927,5	3,4	45,4	45,4
Holice	18 006	14	2	84,3	15,3	1 286,1	2,3	48,8	37,5
Chrudim	82 337	86	12	110,3	8,7	957,4	3,0	66,1	27,8
Králíky	8 114	5	1	51,2	31,7	1 622,8	5,4	47,8	47,8
Lanškroun	22 248	22	1	80,8	12,5	1 011,3	1,6	42,6	42,6
Litomyšl	26 268	35	1	77,9	9,6	750,5	1,8	38,2	38,2
Moravská Třebová	25 146	33	2	60,3	12,6	762,0	1,9	49,2	38,3
Pardubice	130 165	56	4	318,0	7,3	2 324,4	2,0	76,3	68,9
Polička	19 080	20	2	70,0	13,6	954,0	1,7	52,9	45,2
Přelouč	25 035	42	2	97,3	6,1	596,1	1,6	48,3	37,1
Svitavy	30 246	28	2	86,0	12,6	1 080,2	1,4	58,9	53,7
Ústí nad Orlicí	25 568	16	2	134,2	11,9	1 598,0	2,1	59,6	54,6
Vysoké Mýto	31 731	40	2	112,6	7,0	793,3	2,2	64,6	38,0
Žamberk	28 324	27	3	100,6	10,4	1 049,0	1,8	52,5	20,4

Na jednu obec Pardubického kraje připadalo průměrně 10 km², což znamenalo třetí nejnižší hodnotu mezi kraji a zároveň hodnotu pod republikovým průměrem (12,6 km²). Také **průměrný počet obyvatel na jednu obec** kraje byl ve srovnání s celorepublikovým průměrem nízký. Zatímco celorepublikově připadalo na jednu obec v průměru 1 681,7 obyvatel, v Pardubickém kraji připadalo na jednu obec v průměru 1 130,9 obyvatel (tj. třetí nejnižší hodnota mezi kraji při minimu 706,9 obyvatel na obec v Kraji Vysočina).

Městské obyvatelstvo ve správních obvodech ORP a krajích

Hustota zalidnění činila v Pardubickém kraji podle výsledků posledního cenzu 112,9 osob na km², což znamenalo pátou nejnižší hodnotu mezi kraji a zároveň hodnotu pod celorepublikovým průměrem (133,4 osob na km²). V rámci menších územních celků, kterými jsou například správní obvody obcí s rozšířenou působností, se tato hodnota pohybovala od 29,6 osob na km² v SO ORP Sušice po 1 731,3 osob na km² ve správním obvodu Brno, respektive po 2 622,8 osob na km², pokud mezi správní obvody započítáme i Prahu. Mezi správními obvody náležícími do Pardubického kraje se hustota zalidnění pohybovala od 51,2 osob na km² v SO ORP Králíky po 318,0 osob na km² v SO ORP Pardubice. Druhou nejnižší hodnotu mezi správními obvody v kraji evidujeme v SO ORP Moravská Třebová (60,3 osob na km²), naopak druhou nejvyšší v SO ORP Česká Třebová (217,8 osob na km²).

Z celkového počtu 6 258 obcí v České republice mělo statut města celkem 608 obcí (tj. 9,7 %). V těchto obcích žily k rozhodnému okamžiku Sčítání lidu 2021 dvě třetiny obyvatel ČR (68,7 %). Do Pardubického kraje spadalo 451 obcí, z toho 38 obcím patřil statut města (8,4 %). **Podíl obyvatel žijících v obcích se statutem města** činil v Pardubickém kraji 61,4 %, což znamenalo hodnotu pod celorepublikovým průměrem a zároveň pátou nejnižší hodnotu mezi kraji. V rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností v kraji se pohyboval podíl městského obyvatelstva od 38,2 % ve správním obvodu Litomyšl po 85,6 % ve správním obvodu Česká Třebová. Druhá nejnižší hodnota mezi správními obvody v kraji patřila SO ORP Lanškroun (42,6 %), naopak druhá nejvyšší hodnota SO ORP Pardubice (76,3 %).

Tab. 2.3 Obyvatelstvo podle druhu pobytu a velikostních skupin obcí

	Osoby s obvyklým pobytem celkem	v tom s pobytem		Osoby s registrovaným pobytem celkem	Rozdíl mezi počtem osob s obvyklým a registrovaným pobytem	
		obvyklým i registrovaným	jen obvyklým		celkem	%
Pardubický kraj	510 037	496 575	13 462	513 414	-3 377	-0,7
v tom obce s počtem obyvatel:						
do 199	13 899	12 737	1 162	14 114	-215	-1,5
200–499	55 195	51 292	3 903	56 148	-953	-1,7
500–999	68 535	64 483	4 052	70 192	-1 657	-2,4
1 000–1 999	64 801	60 323	4 478	65 654	-853	-1,3
2 000–4 999	49 526	46 040	3 486	50 160	-634	-1,3
5 000–9 999	78 427	73 195	5 232	78 870	-443	-0,6
10 000–19 999	67 162	63 155	4 007	67 503	-341	-0,5
20 000–49 999	22 873	20 817	2 056	22 721	152	0,7
50 000–99 999	89 619	81 699	7 920	88 052	1 567	1,8
100 000 a více	-	-	-	-	-	-

Tzv. **registrovaný pobyt**, který odpovídá pojmu trvalý nebo dlouhodobý pobyt, užívanému v rámci Sčítání lidu 2011 (zahrnuje trvalý pobyt občana ČR, trvalý pobyt cizince a různé druhy dlouhodobého pobytu cizince registrované v systémech Ministerstva vnitra), mělo v Pardubickém kraji k rozhodnému okamžiku sčítání 513 414 osob. Počet osob s registrovaným pobytem tak v Pardubickém kraji převyšoval nad počtem obvykle bydlících obyvatel (o 0,7 %). Tato situace platila také ve většině správních obvodů obcí s rozšířenou působností v kraji. Pouze ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností Pardubice a Holic e evidujeme vyšší počet osob s obvyklým pobytem (o 1,7 %, respektive o 0,4 %). V ostatních správních obvodech kraje převažovaly osoby s registrovaným pobytem (největší převahu registrujeme v SO ORP Králíky (o 4,3 %)). Také ve většině krajů byl počet obvykle bydlících obyvatel nižší než počet osob s registrovaným pobytem. Obrácenou situaci evidujeme pouze v Praze, ve Středočeském kraji, v Jihomoravském kraji a v Plzeňském kraji (největší převahu osob s obvyklým pobytem měla Praha (o 3,2 %)). V rámci velikostních skupin obcí Pardubického kraje převažoval počet obvykle bydlících obyvatel nad počtem osob s registrovaným pobytem pouze v kategorii obcí s dvaceti tis. a více obyvateli (tj. výhradně ve městech Chrudim a Pardubice).